

◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontorer eller direkte, skriftlig i Ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2.50 pr. kvartal forskuddsvis betalt, for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Oppsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen mandag aften, manuskript innen fredag aften.
„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og Ekspedisjon: 23743. Redaktøren privat: 25237. Redaksjonssekretæren privat: 10695. Ekspedisjonen, Akersveien 5 l, er åpen alle hverdager fra kl. 10—2 og 4—6. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4. „St. Olav“'s forlag samme sted, samme tid.

INNHold: Lidings saga åt den heilage Olav, konge og martyr. — Sjesorg, psykoanalyse og individualpsykologi. — Homo voluntas est. — Splinter av Kristi Kors. — I kikkerten. — Bokanmeldelse. — Vår feriekoloni. — Herhjemme. — Innsamlingen til fond for St. Olav.

Lidings saga åt den heilage Olav, konge og martyr.

Denne beretning er tatt fra «Passio Olavi», det latinske skrift om St. Olavs død og de mange undergjerninger som fulgte etter. Håndskriftet er funnet i flere eksemplarer i mange europeiske land — det fortalte på fyndig latin om ham som gjorde så store ting «i ystse utkanten av nordheimen». Allerede før år 1200 har vi den første oversettelse til oldnorsk — gjengivelsen her er fra den vakre utgave som «det norske Samlaget» har utsendt og hvor oversettelsen fra latin er foretatt av professor Eiliv Skard.

Den tid då den namnfråge kong Olav styrde i Noreg, eit ovstort land nordan Danmark, kom det menn dit til lands og forkynte fred og bar godt bod. Til då hadde dei folkeslagi onna med syndige avgudsblot og vavra i villske og ovtru; dei hadde sakte høyrte tale um å dyrka og tru på den sanne Gud, men flestalle hadde nekta å taka trui, svivyrdsleg. For di nærare desse folki budde nordanvinden, di fastare hadde han lagt deim under sitt velde, frøyst deira hjarto med vantru so hard som is, — nordanvinden som sender all ulukke ut yver heile jordi og snur imot oss ei sjodande gryte slik Jeremia såg, — han som agar seg og kyter hjå Jesaja: «Høgt yver himmelstjernone vil eg reisa kongsstolen min, eg vil setja meg på tingfjellet lengst uppe i nord.» Men den store og høglova Herre, som byggjer sin stad i utkanten av nordheimen, han døyvde den harde nordanstormen med milde vindar frå sud; og umsider blidka han desse heluvs folki og deira hardsette villmannshått med varmen åt trui. Dei fekk høyra Herrens ord, og Herren skikka deim bodberarar som skulde forkynna for deim og preika der i grendom um sanningi som

er i Jesus Kristus, gjera ende på avgudsdyrkingi, lova dei truande liv og sæle ævordsleg, skræma og truga dei vantrune og trassuge med den komande domen og den ævlege pina.

I dette landet var det kong Olav rikte, som fyrr er sagt. Han var heiden, men gjævlyndt og edel lel, og so godkyndt at han stødt var reidug å gjera det som rett var. I England vart han hugvend og røynde at Guds ord var sanning; då tok han trui av heile sitt hjarta, og skunda seg av stad med gudgjeven hug til byen Ruda, og vilde vinna dåpsnåden. Og då han no var skirsla i det lækjande laug, vart han brått som eit anna menneske, og gravlagd med Kristus ved dåpen til dauden, som apostelen segjer; han gløymde av det som fyrr var, tenkte berre på framtidi, ferdast i ein ny livnad, og gav nøgje ans på den trui han no hadde teke. Han stygdest ved alle tome gledor, og æra ved å råda og rikja her på jordi bleikna mot den søte himmelsæla. Endå han levde i kongeleg drust og dramb, var han fatig i åndi, og endå so trutt han stauka med jordiske gjerefar, tenkte han på det himmelske lel. Alt det Guds lov forbyd, stygdest han ifrå; alt ho byd å gjera, låg honom varmt på hjarta.

Og han var ikkje nøgd med at han var frelst sjølv: vaksamt og trutt streva han å venda til trui dei folk som Guds forsyn hadde sett honom fyre. Og so underleg lagdest det til, at han som var konge, tok på seg apostelyrke òg, og gjekk sjølv fyre med å preika Kristi nåde for alle, vidt og breidt. Og med den ordhegdi som var hans nådegåve og som trona på lippone hans, fekk han sume ifrå den skamlege

blotingi, og lærde dei kjenna og hysa age for skaparen sin. Den makelause gudshugen og reinlivnaden hans sette slik glod i sume, at dei plent vanvyrde verdi og berre elska sitt himmelske fedreland. For kven var vel so stridlyndt og hard at ikkje han laut bogna for den gjæve kongen og hans milde tale, so full av åndeleg visdom! Kven var vel so trå og likesæl at ikkje han laut vakna or dvalen for hans makelause ordhegd!

Men kongen stod midt i ei ukyndt og rangsnudd ætt; og um han òg fekk hugvendt mange, so hadde han endå fleire imot seg, mektige stormenn, som meir dreivst av sjølvhug enn av age for Gud, meir av vane enn av vit, meir av ofseleg gir enn av kjærleik til sanning. Av all makt stod dei imot forkynningi og heilagverki åt Kristi gjæve martyr, og freiste skipla Herrens jamne stigar. Men *han* var rettferdig, trygg som løva og fælte aldri — han var ikkje redd den store hopen, plent som sæle Job fyre honom; han ottast ikkje spott frå ættfrendar, og trugsmåli og meinrådene åt stormennene kunde ikkje rupla hans faste vilje til å forkynna Guds ord.

Å gode Jesus! so tunge mødor og harde trengslor han laut standa, fyrr han fekk snutt det ulydiga og motstridige folket frå deira vonde vegar! For det var honom gjeve at han ikkje berre skulde *tru* på Kristus, men *lida* for honom òg. Og han var ikkje berre reidug til å lida for Krist, og leggja ned si jordiske kongekrone for hans skuld; han trådde jamvel etter å nå martyrkruna og soleis vinna heider og sæle i all æve. Å for ein brennande kjærleik til Gud! for ei glødande tru som loga i hjarta åt den gjæve Kristi martyr: han stod midt i ei utøymd tjod, som — etter ordi åt Salomo — trassugt heldt på sin dårskap, so ho var spelegare å møtast med enn ei villvond binne som hev mist ungane sine; men han let aldri av å preika frelsingsordi for alle han nådde i, på ting og på tvømannshand — same kor folket stygdest. Det gjekk snøgt og vel, og han vann ei tallaus mengd for Herren. Folk kom strøymende og kappast um å få dåpen, og talet på dei som trudde, voks kvar dagen. Dei braut ned gudebilet, styvde dei heilage lundar, reiv horg og hov; prestar vart vigde og kyrkjor bygde. Folk bar fram gåvor med brennande åhug. Blotmennene skjendest, stökk tok dei som trøysta seg til gudar av stökk og stein; og i mange bygder var det so fjølgt av dei som trudde, at vondskapen aldri våga kny, han let att sin munn.

Då fegnast kongen meir enn nokon kann tru, no han fekk sjå, alt i dette livet. at møda hans bar so

fager ei frukt. Men den utrøyttande forkynnaren vart ikkje mindre idug for det, til å hugvenda dei trassuge, læra dei fåkunnige, styrkja dei som var veike i trui. Han var ikkje storlåten som kongar flest, rikte ikkje med hardo yver landslyden, nei, han var eit døme for alle i stor audmykt og mannemilde. Og han sytte for riket sitt i framtidi òg; so ikkje stormenn og hovdingar skulde kua småfolket med ovsmakt, let han skriva og kunngjera lover både for det heilage og det verdslege, fulle av mykjen visdom, oppsette med bisneleg klokskap, so både høg og låg fekk retten sin. Der sette han ogso faste grensor for kva rett prestskapet skulde ha yver landslyden, og kor stor age folket var deim skyldigt. Og han var so hovsam og rettvis ein domar: då han visleg minstest at kongar for det meste plar misbruka med ovsmot den makt yver folket som er gjevi deim, so sette han strenge lover som aga og tøynde ovrikt åt kongane. Dei lovene syner kor den gjæve kongen var full av age for Gud og godvild mot næsten.

Det kann ikkje med ord segjast, kor store velgjerder kong Olav synte desse folki og kor han gagna deim då han styrde, både ved dei lovene han gav og den hjelp han veitte dei fatige, og ved si stendige maning og det fyredømet han gav ved sin heilage livnad. Men til takk fekk han lida mange harde trengslor av folket sitt, alt til han laut fly for ovsmakt deira og far til Russland; for han meinte det var rådeleg å vika for lagnaden til dess Herren i sin nåde vilde gjeva honom tid og høve til å nå sitt etland. Og måtte no ingen tru at denne sterke og trauste Kristkjempa veik avdi han ottast liding — slik som andre skrøpelege menneske vilde ha gjort; tvert imot, han våga seg ofte friviljes ut for liding, slik det greidt synte i slutten, i hans lysande martyrdom. Han berre sparde seg til ei betre tid, so han kunde vera andre til gagn og gjeva Herren ei rikare grøde og fli attende med mangdoble rentor den talenten som var honom i hende gjeven.

Då no den fræge Kristi martyr kom til Russland, vart han fagna med heider av Jarisleiv, den gjæve kongen i det landet, og halden høgt i heider so lenge han vilde dveljast der. Han drygde der ei god stund, synte ibuarane ei rettvis livsferd, og reiste eit lysande minne um gudsagen, kjærleiken, godviljen og tolmodet sitt. Og då han no endeleg var skirsla i eld, av utlægd og trengsle, og var funnen verdig til å standa ein større strid, då dreiv Guds ande honom so han tok attende til heimlandet sitt, gjennom Sverike. Rikare

nåde hadde Herren no gjeve honom. Mange hadde lengta etter honom. og dei fagna han no med frygd; alle gode menn gleddest, men dei som stod rette trui imot, dei fælte då han kom. Han var klædd i brynja åt trui, gjorda med Andens sverd, som er Guds ord; han vyrde ikkje ære eller vanære, lastord eller lovord, væpna som han var med rettferds våpen på høgre og vinstre sida; utrøytande sädde han Guds ord alle stader der han fór fram, denne makelause forkynnaren, som stødt var buen å tola alle trengslor for Kristi skuld. Friviljes gav han seg ut i fårar og eva seg ikkje med å lida martyrdanden um Gud so vilde.

Og med di arbeidsmannen er verd løni si, so tekstet det Herren å føra sin stridsmann ut or fangehuset åt kjøtet, so han kunde få den fulle og rike løn for mødone sine og, sjølv konge, skoda himmelkongen i hans fagerdom. Det er ein landslut i Noreg der no hans heilage lekam kviler: dei som der budde, var forherda og trassuge i sin vondskap, beiske sanningsfiendar og difor beiske kongsfiendar òg. Til denne landsluten kom no Kristi martyr og vilde forkynna Guds nåde for det vantru folket. Då sanningsfiendane fekk det å høyra, kalla dei i hop sitt gudlause ting, og samla seg saman mot Herren og mot den han salva. For hans frelsande forkynning var deim og deira verk mykje imot. Nokre av deim var kjøpte med gåvor av ein som heitte Knut — fienden åt kongen; nokre dreivst av sin eigen vondskap, og attpå vilde dei ikkje taka ved den nye trui med di ho stod imot fedrelovene deira. Difor fylkte dei ein her, og på den staden som no heiter Stiklestad, gjekk dei mot kongen og tok på han fyrr han vardest åt og fullvel fekk samla folket sitt. Men ikkje reddast den fræge martyren for overmakti: no tenkte han berre på det himmelske og trådde inderleg etter å nå martyrkruna og soleis vinna himmelsæla. Det bar mot slag; og endå han elska freden, so baud han ikkje av å strida, for han vilde verja rettvisa. Di samla han seg ein her so stor han kunde på stutt tid, og gjekk fiendane til møtes.

Men no hadde Herren avgjort å gjeva martyren sin den løni han hadde stade so mang ein strid for, og unna honom den æra han hadde tyrsta etter so heitt og lenge; og so han kunde kryna honom med dess større frægd, let han sin gjæve martyr falla for spjoti åt dei urettvise. Han stupte onsdagen den 29. juli i året 1030 etter Kristi fødsel. Avdi han vilde verja trui, drap trui sine fiendar honom med hard hug; men sæl vandra han frå herlægret og til himmelkongen si ævlege

borg, frå krig til fred, den freden som gjeng yver alt vit, til ære og frægd hjå den Herre Jesus Kristus, han som hev æra i all æve. Amen.

Sjelesorg, psykoanalyse og individualpsykologi.

III.

Individualpsykologien er utgått fra psykoanalysen og har derfor mange likhetspunkter med den. Den hylder også læren om «fortrengningene» og søker også å definere det normale sjeleliv ut fra sine erfaringer på det unormales område, likesom den også tillegger det ubevisste en stor betydning. Men individualpsykologien tar fullstendig avstand fra den psykoanalytiske «pan-seksualisme» og anerkjenner ikke kjønnsdriften som sjelelivets primus motor. Som sådan oppstiller den *selvhevdelsen*.

Og i stedet for psykoanalysens åndløse, mekaniske *skjebne* hevder individualpsykologien den avgjørende betydning som et bestemt *livsmål* har for et menneskes karakterutvikling. Men dette livsmål må harmonere med *samfundslivet* — ti ved siden av selvhevdelsen spiller samfunnsfølelsen en stor rolle for et sjelelivs normale forløp. Samfunnsfølelsen er nemlig den regulerende faktor overfor selvhevdelsen, som i sig selv er helt uten begrensning. Uten samfunnsbevisstheten vilde ethvert individ alltid kun tenke på å hevde sig selv og derfor alltid komme i konflikter med sine omgivelser, som jo består av mennesker som likeledes ønsker å hevde sig selv. *Frivillig* må derfor alle innordne sig under en utviklet samfunnsfølelse — frivillig, fordi selvhevdelsen ellers står i fare for å avføde mindreverdighetskomplekser som oppstår når selvhevdelsestrangen er sterkere enn samfunnsfølelsen, men ikke sterk nok til å være omgivelsesnes motstand voksen. Mindreverdighetsfølelsen blir da en sterkere og sterkere hindring for den sunde selvhevdelse, og i stedet for å få et fritt og naturlig utløp i et samfundsgagnlig liv, «kompenserer» den sig og antar en sykkelig form. Bevisstheten om at man ikke kan tilfredsstille de fordringer samfundet stiller til sine medlemmer får da et menneske til å trekke sig bort fra verden og inn i sig selv på en helt neurotisk måte.

Den sunde karakterutvikling er altså betinget av et harmonisk sammenspill mellom selvhevdelse, samfunnsfølelse og mindreverdighetsfølelse — og de medfødte anlegg spiller ingen som helst rolle, hverken for normale eller nervøse mennesker. Individualpsykologien gir sig ikke ut for å være nogen livsanskuelse, enn si en religion. Men den krever dog en hel bestemt livsinnstilling og påstår å være veien til en bedre og

sannere menneske- og karaktererkjennelse, psykiatri og pedagogikk.

Efter å ha gitt denne objektive fremstilling underkaster pater Dornat individualpsykologien en lignende kritisk vurdering som den der blev psykoanalysen til del. Individualpsykologien gjør altså et menneskes karakterutvikling avhengig av verdien av de livsmål det stiller sig alt fra den tidligste barndom av, og av at det kan få sin selvhevdelse og sin samfundsfølelse til å arbeide harmonisk sammen for dette mål. Dette er imidlertid en teori som slår klikk overfor kjennsgjeningene. Naturligvis har individualpsykologien rett når den hevder at selvhevdelse og samfundsfølelse har meget stor betydning for utviklingen — men den har urett når den hevder at det er de *eneste* faktorer, og urett når den sier at det er de *bærende* krefter i et menneskeliv. Bærende krefter i karakterutformningen er de medfødte legemlige og sjelelige disposisjoner. Likeledes er det en uriktig teori at det er det en gang for alle gitte livsmål som dominerer karakteren, ti i det menneskelige liv forekommer så mange villfarelser og feiltagelser som ikke lar sig føie innenfor livsmålets ramme, men allikevel bringer vesentlige trekk til karakterens helhetsbillede. Det avgjørende bevis på individualpsykologiens utilstrekkelighet er imidlertid det faktum, at den ikke gir nogen forklaring på hvorfor alle mennesker er så forskjellige — de mange ulike karakterer kan dog ikke *bare* være betinget i selvhevdelse og samfundsfølelse. Også som hjelpemiddel til psykiatrisk behandling spiller den fallitt. Overfor den dominerende rolle den tillegger samfundsfølelsen er det vanskelig å skaffe annet enn teoretisk plass for selvhevdelsen, for personlighetsverdien.

Samfundet er den altoverveiende kraftkilde, og Gud og religionen er nærmest overflødige begreper. Når nyttehensynet er den eneste verdimåler, da kan ingen ideelle verdier anerkjennes. Den sterke betoning av samfundets rett overfor den selvstendige personlighet, og teorien om at et menneskes karakter i første rekke er et samfundsprodukt, viser det nære slektskap mellom individualpsykologien og den socialistiske livsanskuelse — og man kan ikke undre sig over at der i flere byer — bl. a. i Wien, Berlin og Dresden er blitt dannet socialistisk-individualpsykologiske selskaper.

Pater Dornat konkluderer i at individualpsykologien ikke bringer noget epokegjørende nytt eller fyldestgjørende hverken på det psykiatriske eller pedagogiske område, eller som livsanskuelse. Man må anerkjenne dens avstandtagen fra psykoanalysen og dens fornektelse av teorien om at den menneskelige karakter bare er et biologiske produkt, og at det seksuelle har det absolute primat — og man må anerkjenne den individualistiske retnings positive hevdelse av et etisk livsmåls verdi for karakterdannelsen, og dens sterke pointering av det nedbrytende og ødeleggende ved en selvhevdelse som har egenkjærlighet og maktbegjær som bakgrunn. Disse positive sider har muliggjort at de brukbare elementer ved individualpsykologien er blitt bygget inni den katolske verdensanskuelse, slik som den ka-

tolske psykolog Rudolf Allers-Wien har gjort i sin bok «Das Werden der sittlichen Person».

*

Stiller man nu imidlertid psykoanalysen og individualpsykologien sammen med den katolske livsopfatning vil man se at hovedforskjellen ligger i noget helt essensielt: i den vurdering som de forskjellige systemer gir *religionen* og den plass de innrømmer den i sjelelivets hygiene. Den moderne psykiatri er nærmest tilbøielig til å betrakte den som et sykdomssymptom — eller også ansees den som et tilfluktssted for dem som ønsker å unddra sig det jordiske livs opgaver, fordi de ikke vil ta noget ansvar og heller søker å narre sig selv og andre ved å dekke sin egocentriske innstilling med en religiøs maske. Moderne psykologer og psykiatere kan ofte gripe til å ordinere religion som en medisin, idet de forsøker å få en slags religiøs følelse frem hos de sjelslidende i håp om derved å få avledet tankene fra å kretse bare om den syke selv. Men det fremgår av dette at bemeldte psykiatere og psykologer allikevel vilde betrakte det som et sundhetstegn om et menneske ikke *trengte* religion.

Selvfølgelig må en slik innstilling til livets høyeste og største verdier, avvises helt ut fra et katolsk synspunkt. Ti religion er en uadskillelig del av det menneskelige — menneskets adelspreg som skiller det fra dyrene — og kun hvor religionen føier sig organisk inn i det hele sjeleliv, kan man tale om et virkelig sunt, normalt liv. Dette er likeså sikkert som det er sikkert at hvor religion mangler, er der noget i uorden, noget uriktig i hele sjelelivet — noget unormalt, og alle dører er åpne for neurotiske anfall og nervøse lidelser.

Den katolske askese er i og for sig ikke annet enn hvad psykiatere forlanger av sine syke: at de skal få tankene bort fra sig selv og konsentrere sig om noget annet enn sig selv — men den har en ganske annen bunn: hele den katolske livsanskuelse, hele den katolske religions hellige idé, hvorved der blir mening i dens fordringer, hvad det kan være vanskelig for psykologene å få i sine — enn si få dem gjennomførte. De mangler den guddommelige autoritet som katolicismen formidler, fordi den katolske tro bygger på at mennesket har sin rot i Gud og sin forløsning i Kristus Jesus, hvorved den varige helbredelse av alle sjelelige forstyrrelser kun kan opnåes ved å søke til disse kilder — ved å leve et liv i sann kristendom og i overensstemmelse med den kristne etikk. Dette utelukker dog selvfølgelig ikke at man også — i motsetning til christian science — bruker de naturlige hjelpemidler og de moderne behandlingsmetoder, men den katolske psykologi setter dem bare ikke i høisetet. Den stiller dem i tjeneste hos den høyeste kraft: det guddommeliges makt i sjelene.

HOMO VOLUNTAS EST —

DR. ERICH KLAUSENER IN MEMORIAM

«I dyp sorg står Berlins biskop med alle bispedømmets medlemmer ved de dødelige rester av den mann der som formann for den katolske aksjon skrev sitt navn med gullbokstaver inn i Berlins katolikkers historie, og nu så brått er revet bort fra oss. Slik som han i Hoppegarten talte til de 60 000 katolikker, og slik som han i sine tendende slutningsord la hele sin kjærlighet til Kirken og fedrelandet klart op i dagens lys — slik stod han alltid for Berlins katolikker: en mann med faste prinsipper, grunnet på vår hellige tros dypeste sannheter. Disse prinsipper var basis for alle hans handlinger, og han bekjente sig mandig og tappert uten frykt og daddel, til dem både i sitt private og offentlige liv: som en mann med en jernvilje som slog lekende gjennom hver hindring som stilte sig i veien for ham — som vokste i styrke med vanskelighetene, og som alltid med hvileløs, utrettelig, opofrende kjærlighet gav sig helt til tjenesten for Gud og Kirke, familie og fedreland. Et talende eksempel på St. Augustins dype ord: *Homo voluntas est*: en mann er hvad hans vilje er.

Den fryktelige tragedie som omgir denne tro katolikk og helstøpte tyske manns livsavslutning, hviler knugende på alle som kjente ham — på alle oss som på nærmeste hold var vidne til hans virke og nu er knyttet til ham med usigelig takknemlighet. Men selv i dette knugende mørke lyser himmelens stjerner. Ti vi vet at hver den som er en sann disippel av den korsfestede, vil bli dratt inn i korsets krets og formørkes av dets dystre skygge, som er en tro Kristidisippels jordiske lønn.

Men selv i denne rystende time, hvor vi står foran den askehop som er alt hvad man har overlatt oss, lyser evighetens lysstråle inn til oss — hint troens lys som St. Bernhard har tolket for oss med disse ord: *vita justi mutatur, non tolletur* = den rettferdiges liv kan ikke berøves, det blir kun omformet.

Så er vi vel skilt fra vår dyrebare døde, men er dog forenet med ham — forenet i takknemlig og inderlig kjærlighet i Jesu hjerte, hvis ære og forherligelse den avdøde viet sine siste ord og handlinger — til

hvis ære og forherligelse også vårt liv skal vies efter vår uforglemmelige legmannsførers eksempel.

Nicolaus Bares
Biskop.»

I Berlins «Katolisches Kirchenblatt» nr. 28 finner vi disse ord av biskop Bares om avdøde dr. Erich Klausener. Den første halvdel av dette nummer er i det hele viet dr. Klauseners minne — og frem av ordene stiger billedet av en sjelden personlighet — en gren på det sanne vintre som har båret meget og edel frukt, og som en virkelig Kristi etterfølger gydt kraft inn i Kirkens hellige samfund, til gagn og åndelig vekst for alle oss andre. Selvfølgelig føles hans bortgang smertelig i Berlin, hvor han i en lengere årrekke har stått i forreste rekke i den katolske legmannsbevegelse. I de år hvor det unge bispedømme Berlin blev bygget op, fantes hans navn på linje med de geistlige føreres og med overhyrdene hvis trofaste medarbeider og hjelper han alltid var. Overalt visste man å sette pris på hans store organiseringstalent, hans offervillige hengivelse og hans uegennyttige arbeide i den katolske aksjons mange opgaver. Og dog arbeidet han mest i det stille, ubemerket av den store offentlighet. Man ventet sig ennu store ting

av hans arbeidskraft — og plutselig rev døden ham bort. Han etterlater sig en tom plass som i øieblikket ingen kan utfylle. Han utøvet et legmanns apostolat av sjeldne dimensjoner og tok de ytterste konsekvenser av sin katolske trobekjennelse.

Siden 1928 har han stått i spissen for den katolske aksjon, som han overtok med mange betenkeligheter og kun fordi biskopen uttrykkelig ønsket det. Det var hans store ansvarsfølelse som gav ham betenkeligheter, men han gikk inn i arbeidet med den samme pliktroskap, som under krigen hadde skaffet ham Jernkorset av første klasse og alltid utmerket ham i hans arbeide i departementet.

Han viste sig snart å være den rette mann på den rette plass, og gjorde katolsk aksjon til en levedyktig organisasjon, som både hadde vilje og evne

Dr. Erich Klausener.

til å gripe regulerende inn i tidens mange betydningsfulle foreteelser.

Meget skyldtes dette at dr. Klausener like fra første stund ikke nøiet sig med å arbeide i styret — med å «fatte beslutninger» og så overlate til andre å utføre dem. Alle steder hvor konkrete oppgaver reiste sig, tok han selv fatt på dem — og særlig da, når de gav anledning til å vise i handling hvad de katolske idéer representerte for verdier. De fleste av disse oppgaver bestod i kamp mot de kristendomsfiendtlige og moralnedbrytende retninger. Det var i de år hvor gudløshets-bevegelsen satte inn for full kraft og en ustanselig strøm av pornografisk litteratur fløt inn over det tyske folk for å gi det «seksuell opplysning». Da kastet dr. Klausener «katolsk aksjon» frem til motstand, og kampen blev optatt mens de fleste utenforstående så likegyldig til, eller — som mange ledende politikere — betraktet det som et angrep på den personlige frihet. En katolsk front blev dannet, som ikke grep inn med tomme protester i ord, men med *handling*. Gjennom den katolske presse appellerte man sterkt til den offentlige samvittighet — og da de gudløse våget sig frem med foredragsvirksomhet og utstillinger, kunde øvrigheten ikke stå mot den opinion som var skapt, men utstedet forbud mot de «leiebiblioteker» og de «seksual-bokhandler», som var skutt op som svamper. Også på andre lignende områder skred «katolsk aksjon» inn — men der skulde mot til å våge å stille sig i bresjen for tyske kulturidealer og for det offentlige livs renhet og velanstendighet. Erich Klausener gikk denne farlige vei ubekymret for de mange fiender og motstandere som han fikk. Men han mottok også mange beviser på sympati fra ikke-katolske foreninger og personer. Uforferdet stod han inne for sine meninger — nu som den gang han under kampene ved Ruhr, som representant for kretsen Recklinghausen, i to måneder blev holdt i fangenskap av de fiendtlige tropper, fordi han mandig og tappert hevdet befolkningens menneskelige rettigheter mot besetnings-troppene.

Denne defensiv mot smusslitteraturen var kun en liten del av «katolsk aksjon»s arbeide i de år dr. Klausener ledet den. Men han holdt sig ikke bare til defensiven — hans initiativ og virkekraft opsøkte overalt nøden for å finne dens årsaker og søke å forebygge disse. Han visste at man måtte lindre menneskenes legemlige byrder og materielle bekymringer, før man kunde opta en effektiv sjelesorg. Derfor virket han meget for et intimt samarbeide mellem «katolsk aksjon» og alt velgjørenhetsarbeidet.

Blader man igjennem «Katholischen Aktion Berlin»s årsberetninger, vil man stadig finne nye utslag av dr. Klauseners nøkterne sans for kjennsgjerninger. Hvor der viser sig en eller annen fare for de katolske idéer settes straks en motstand inn. Man imøtegår likbrenningspropagandaen med å utbygge den katolske begravelseshjelp — «ungdomsinnvielsen», en slags borgerlig konfirmasjon, møtes ved å foranstalte en stor fest for de barn som forlater skolene: Man tar Week-end-utfluktene op og sørger for å finne en løs-

ning av de religiøse krav som denne form for søndagsliv medfører — kvinnebevegelsen, den katolske arbeidersak og ikke minst de arbeidsløse — familieforsorgen og familielivet — legapostolatets mange forskjellige grener — alt blir overvåket, satt i sving og opmuntret, men i første rekke alt ungdomsarbeidet ved skoleorganisasjoner, foreldreutvalg, akademikersamfund og en rekke foretagender for arbeidsledige unge.

Men alltid gripes tingene *praktisk* an — og først i den senere tid er man begynt med å utarbeide organisasjonsstatutter for «katolsk aksjon» da de nu kan hvile på *erfaringer*. Hele tiden har dr. Klausener vedlikeholdt forbindelse og samarbeide med andre tyske byers katolske organisasjoner og vært sjelen i de årlige sammenkomster som finner sted av disse organisasjoner i snart den ene, snart den annen by.

Selvfølkelig ofret en mann som dr. Klausener hovedparten av sin interesse på den katolske *presse*. Den var ham like nødvendig til å befeste katolikker i tros-sannhetene og orientere dem om Kirkens lære i alle livsspørsmål, som den var ham nødvendig når det gjaldt å utbre Kirkens synsmåter og hevde dens mening i alle offentlige spørsmål. Han visste at «katolsk aksjon» for å vinne gjenklang i samfundet, ikke kunde undvære den katolske presses sterke armer. Derfor var pressens sak for ham katolicismens sak, og han optok et intenst arbeid for å heve den katolske presses stoff op til å svare til tidens fordringer. Også der viste hans klare, nøkterne omdømme sig, idet han både fikk skapt en sterk propaganda for pressens utbredelse og samtidig fikk anlagt en praktisk salgsmetode. For bedre å arbeide for denne sak overtok dr. Klausener selv den 10. mai 1932 presidiet i det katolske presseapostolat.

De siste år bragte en rekke offentlige anledninger til å slå fast at der eksisterte en «katolsk aksjon» i Berlin. Dr. Klausener utnyttet dem alle — ikke for å stikke sig selv frem som representativ skikkelse, men fordi de var et utmerket middel til å skaffe katolicismen oppmerksomhet på steder hvor den ellers ikke vilde bli påaktet, og som ikke hadde interesse for alle menighetens interne anliggender. Man husker således den store proklamasjon hvormed Berlins katolikker hilste sin nye biskop velkommen. Den og alle lignende bekjentgjørelser har alle ligget på et meget høit intellektuelt og åndelig nivå, idet dr. Klausener alltid fremholdt at det var den beste måte å vekke omgivelsenes respekt på.

Ved alle disse anledninger gav dr. Klausener det lysende eksempel på et menneske som med aldri sviktet arbeidslyst holdt alle tråder i sin hånd, og som samtidig ikke var redd for selv å avlegge en åpen bekjennelse av sin begeistring, sin overbevisning og sin trosiver, og derved blev et mønster for alle andre legfolk.

Aldri vil det katolske Berlin glemme — så slutter «Katholisches Kirchenblatt» sin artikkel — den andel, som denne mann har hatt i utviklingens gang. Hans bilde vil leve som vi sist så ham ute i Hoppegarten, jublet imot av den ungdom som han elsket. Aldri skal

vi glemme de siste ord vi hørte ham si — ord som var hans livs bekjennelse: «Ute i livets hverdager er bekjennelsen til en stor idé ofte vanskeligere enn her blandt likesinnede. Men også motstandere har alltid mer aktelse for den som modig vedkjenner sig sin sak enn for den, som feigt forneker den. Vi må være stolte av vår tro — være glade katolikker som alltid er sig bevisst, at himmelens herskarene står bak dem. Vi katolikker er tro mot vårt folk og vårt fedreland — våre bønner er viet det. Vi katolikker er tro mot paven og vår biskop — vi fornyer i denne stund vårt troskapsløfte mot overhyrden.»

Ja — denne mann var ingen kujon. Modig og tro bekreftet han sin bekjennelse med sin død. Vår sorg for den avdøde, som vi skylder så megen takk, skal være fast og standhaftig som hans liv og virke. Vi kan ikke sette oss op mot Guds styrelse. Vi vet at et menneske har forlatt oss, som var en helstøpt kristen og ved sin fullstendige selvhengivelse til alle katolske plikter og idealer vil være et forbillede for oss. «Katolsk aksjon» har mistet sin fører — men krever derfor også ennu mer *vår* hengivelse og offervilje.

*

Dr. Klausener falt — som man vil vite — d. 30. juni som offer for den dags blodige begivenheter. Den 3. juli feiredes den hellige messe for den avdøde i det biskopelige palés hus-kapell av generalvikar dr. Steinmann, i nærvær av biskop Bares og alle domkapitlets medlemmer, samt de aller nærmeste pårørende. Biskop Bares holdt en gripende tale til de sørgende — båret av en usigelig kjærlighet og takknemlighet til den avdøde. — Fredag den 6. juli blev askeurnen — man vet at der er begått den usømmelighet at dr. Klauseners lik på tross av all katolsk innstilling, er blitt kremert — hensatt i St. Matthiaskirkens døds-kapell — og lørdag den 7. juli feiret sogneprest Copenrath requiem-messen i St. Matthias-kerkegårdens gravkapell — likeledes i nærvær av biskopen og hele domkapitlet, samt de nærmeste slektninger. Under utfoldelsen av hele begravelsesritualet blev dernest urnen nedsatt i Kirkegårdens innviede jord.

Splinter av Kristi Kors —

KAN DISSE RELIKVIER VÆRE EKTE?

Som man vet er det en yndet sport for alle anti-katolikker verden over å harsellere over de tallrike splinter av Kristi kors, der som relikvier nu finnes spredt på forskjellige steder. Disse den katolske tros motstandere ynder å citere Calvin som skal ha sagt: «Femti mann vilde ikke strekke til for å bære alt det tre som foregis å stamme fra det ekte kors.»

Den berømte franske skribent Ernest Hello har imøtegått disse tvil i sin bok «Les Saints», som nu for nylig er utkommet i en tysk utgave på Jacob Hegners Forlag,

Hellerau ved Dresden. Hello har undersøkt spørsmålet om muligheten av de mange korsrelikviens ekthet — og refererer helt nøkternt det resultat han er kommet til.

Han kalkulerer omfanget av alle kjente relikvier tilsammenlagt — man må jo erindre at de fleste av dem er helt diminutive — til 5 millioner kubikkmillimeter, hvortil han legger to ganger det samme tall, altså ialt 15 millioner kubikkmillimeter «for å ta med de mulig ukjente relikvier som oppbevares i små klostre og kirker, eller er i privatpersoners besiddelse.» Og så fortsetter han: «Nu opgir imidlertid verdifulle historiske dokumenter at det ekte kors må ha vært omkring 178 millioner kubikkmillimeter, ti vår Herre Frelsers kors var usedvanlig stort og tungt. Flere historikere mener således at «det var 5 meter høyt og 3 meter bredt.»

Konklusjonen blir altså, at den samlede størrelse på alle kjente korsrelikvier kun utgjør en tiendedel av det opprinnelige kors' størrelse. Og det er av de ting som er godt å vite, da vi katolikker jo meget ofte, som allerede sagt, angripes for vår relikviesamling av splintene fra Kristi kors.

} kikkerten.

Om det forestående Olsokstevne ved ruinene av St. Margareta kirken i Maridalen skriver «Aftenposten» bl. a.: «Det blir høimesse-gudstjeneste i alt vesentlig etter den liturgi som blev benyttet under Olavsjubileet i 1930. I denne rike og skjønne liturgi er der optatt flere ledd fra den gamle olsokmesse med skriftstykker, bønner og vekselsang, så gudstjenesten i form, ord og toner vil komme til å ligge nær op til den olsokgudstjeneste som holdtes i St. Margareta kirken for 5—6 hundre år siden.» Den gamle olsokmesse er som bekjent et kunstverk av **katolsk** liturgi, og når man vil legge luthersk gudstjeneste av idag nær op til den gamle olsokgudstjeneste, så kan det ikke bety annet enn at man bevisst søker å gjenopta katolsk liturgi som **uundværlig**. Men hvorfor blir det da ikke sagt med rene ord? Er man engstelig for at folk skal bli klar over at man gjør bruk av **katolske** elementer ved en luthersk gudstjeneste? Eller vil man nødig stå ved at man er henvist til dette plagiat for å få «en rik og skjønn liturgi?»

BOKANMELDELSE

Knud Ballin: Katholsk Hedningemission. (Paulus-Kredsens Skrifter. København).

Med denne lille bok avslutter Paulus-Kredsen sin første serie — og man har all grunn til å lykkønske de ansvarshavende med det gode resultat av deres tiltak. Selvfølgelig må der alltid gå en tid før en slik planmessig utgivelse av skrifter vinner frem til sin endelige skikkelse — der finnes ingen

vanskeligere oppgave enn å skulle konsentrere store ting i en liten form. Enten tar man for meget med, og da blir publikasjonen tung og overlesset eller tørr og kjedelig av bare nakne fakta — eller man tar for lite med og fremstillingen blir ufullstendig og overfladisk og gjør skade i stedet for gagn.

Paulus-Kredsen viser sin levedyktighet ved å være i stadig utvikling — høidepunktene er foreløbig nådd i pater Lutz's lille mesterverk om Luther og vi i pastor Knud Ballins fremstilling av den katolske hedningemisjon. På 32 små sider er det lykkes forfatteren å tegne et bilde av den hellige katolske Kirkes troskap mot budet om å «gå ut og gjør alle folk til mine disipler,» som man ikke glemmer så lett igjen.

Mens de hvite menns erobringstokt raste ut over jorden for å vinne den hele verden for sig, sine lyster og sine behageligheter, og for å samle sig gods og gull — gikk en åndens hær ut for å tjene i stedet for å herske. De kom til de primitive hytter dypt inne i Afrika — de kom til Kina og Indias høitkultiverte byer. De brant op i tropenes ild — de stivnet i kulde i polarnattens favn. Negre og eskimoer, indianere og kinesere — til alle kom de og forkynte Kristi lære i folkeslagenes egne tunger. De forkynte i ord og stadfestet ordenes virkelighet med sine handlinger. Med kjærlighetens drivkraft i sig arbeidet de for å hjelpe de syke, gamle, barna, kvinnene og slavene, og i sine hjerter kjente de velsignelsen som er lovet den som kommer i «Herrens navn». Denne velsignelse holdt dem oppe i motgang og farer — den gav dem mot og tålmod, og den la lovsang på deres leber når martyrdøden møtte dem og ord og arbeid ikke mer kunde tale for deres tros sannhet, men de måtte vidne med sitt blod.

Pastor Ballin citerer pave Gregor den stores ord om de metoder som skulde benyttes i misjonen: «— — vil man nå bjergets topp kan det kun skje skritt for skritt og ikke i sprang —» og han gir oss leilighet til å følge alle de mange, mange skritt som er vandret i snart to tusen år. Oversiktlig, klart, og i all sin nøkternhet mer gripende enn den mest spennende roman — her er jo personene ikke opdiktet, men alle disse medvirkende i misjonens store verdensdrama har eksistert og er — skjønt mange av dem er ukjente for verden nu — dog blandt dem hvis navn er skrevet i «livets bok».

Vi har grunn til å være pastor Ballin takknemlig for hans lille, tankevekkende bok — og Paulus-Kredsen takknemlig for dens energiske foretagsomhet. Vi gleder oss til annen serie som begynner til høsten og anbefaler varmt å tegne subscripsjon på den, hvorved man får 5 skrifter for 3 kroner i danske penger. Blandt disse skrifter blir en bok av pater Schindler: «Sakramentene», hvis bokhandelspris ellers vil bli 3 kroner, bare den alene!

Subscripsjon tegnes i Bredgade 64, Kjøbenhavn — og beløpet kan betales i to ganger.

E. D.-V.

Vår Feriekoloni.

Tidligere innkommet	kr. 2 070.30
D. G.	» 6.00
3 turister	» 3.00
K. Knudsen, Rom	» 15.00
	kr. 2 094.30

Guttene vendte sammen med sine ledere hjem mandag den 23. efter et i alle måter vellykket ophold uten uheld av nevneverdig betydning.

Pikene med sin leder, fru Sjørum, drog glade og fornøjet avsted torsdag den 26. Måtte de nu også få en fornøielig, sund og god ferietid!

Gaver mottas fremdeles med stor takk på barnas vegne av mgr. Kjelstrup, sogneprest til St. Olav, og pater Notenboom, sogneprest til St. Halvard og i St. Olavs redaksjon.

Herhjemme: —

«St. Olav»s redaksjon.

Mgr. Irgens vil være bortreist et par uker fra 30. juli.

Vi minner atter om at de som ikke har anledning til å delta personlig i valfarten til Stiklestad, bør forene sig åndelig med den og støtte den med bønn og almisse.

Og vi minner også på dette sted i bladet om kirkekollektene på søndag — som denne dag tilfaller St. Olavsforbundets landsgagnlige virke. Der trenges penger til trykksaker og der trenges penger til foredragsreiser, og erfaringene har vist at disse penger bringer megen velsignelse med sig. Å støtte St. Olavsforbundet er å støtte Kirkens sak her hjemme — er å støtte Din og min og vår felles livssak så den evner å vinne stadig flere og flere sjeler for Guds rike, bygget på klippen.

ST. OLAVS SOGNEPRESTEMBEDE. Mgr. dr. K. Kjelstrup er igår vendt tilbake til Oslo. Pastor dr. Gorissen er nettop kommet tilbake fra et ophold i Nederland. Pastor Bergwitz vil være tilbake i Oslo neste uke.

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

«Måtte katolikkene ikke lukke øinene for det faktum, at det er deres aviser og tidsskrifter som følger utviklingen, står på vakt for tidens tegn og som skal utfolde det katolske banner og føre det forrest frem i tidens kamper! De dårlige tider virker på hver enkelt økonomiske evne, men allikevel må katolicismens åndelige slagkraft, dens presse, ikke svekkes. Spar — men spar ikke på de uriktige steder! Spar ikke når det gjelder det katolske trykte ord, de katolske blader, den katolske bok!»

Pius XI.

Holland nr. I.	kr. 66.62
Rachel Alfredsen, Nøtterøy	» 5.00
K. Knudsen, Rom	» 20.00
	kr. 91.62

Ialt innkommet kr. 9 011.12.

Alle bidrag, selv de minste, mottas fremdeles med den største takknemlighet.